

Abonamente:

1 Lună:
10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preţii şi învătători: preţul jumătate.

ROMANIA NOUĂ

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Iese în fiecare zi de lucru.
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate ţările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOLALĂ
REDACTIA, Uliţa Gogol No. 39
ADMINISTRAȚIA
Bul. Alexandru cel Bun, Paşaj
Chişinău.

O chestiune ce trebuie lămurită

In legătură cu întoarcerea delegaţiunii basarabene pentru pace

Delegaţii Republicii Moldoveneşti la conferinţa de pace s'au întors dela Iaşi.

Dânşii vor pune de sigur guvernul şi Sfatul Ţării în cunoştinţă cu împrejurările care au cerut întreruperea călătoriei lor.

Ne cunoscând aceste împrejurări, ne vom opri de a face presupunerii care s'ar putea să nu se potrivească cu realitatea.

Amânarea călătoriei la Bucureşti dă prilejul să poată fi adâncite şi mai mult unele părţi ale întrebării pe care aveau să o dezlege delegaţii noştri, şi prin aceasta socotim că ea este folosită pentru neamul nostru.

Nu cunoaştem în amănunte programul cu care erau să se înfăţişeze la Bucureşti delegaţii Republicii Moldoveneşti. Din câte s'au discutat însă în Sfatul Ţării, în presă şi în public, acest program cuprindea în ce priveşte graniţele răsăritene ale Republicii o lipsă însemnată.

Deşi ieşiţi dintr'o mişcare revoluţionară, guvernul şi conducătorii ţării noastre nesocotiseră una din cerinţele şi din dobândirile cele mai temeinice ale revoluţiunii. Anume, dreptul popoarelor de a trăi o viaţă autonomă integrală.

Neamul nostru moldovenesc nu este cuprins numai în hotarele trase de linia Prutului şi a Nistrului. Peste Nistru el locuieşte în mase dese, cuprinzând suprafeţe mari de pământ.

Fraţii noştri de peste Nistru, de îndată ce li-a fost dată putinţa de a vorbi, au cerut ca soarta lor să nu fie despărţită de cea a fraţilor lor de dincoace de Nistru.

Ei bine, în toate discuţiunile ce s'au făcut în legătură cu recunoaşterea Republicii noastre şi cu stabilirea hotarelor ei, nu s'au avut de loc în vedere existenţa acestor 500.000 de fraţi ai noştri care nu voesc să fie lăsaţi pradă altor neamuri, ci doresc să trăiască ca Moldoveni. Cu ce drept nesocotim

noi această chemare a fraţilor noştri?

Pe temeiul căror interese îi jertfim noi? În privinţa aceasta nu se poate aduce decât un singur temei care pare a avea oare care preţ.

Aceasta ar fi dorinţa de a nu supăra pe vecinii noştri Ucraineni.

Dar socoteala aceasta este greşită. Neamurile nu se conduc după socotelile noastre mărunte, ci după legile vieţii lor. Măine când cei 500.000 de fraţi ai noştri se vor deştepta în întregime şi vor începe să ne cheme în ajutor, mai de grabă vom avea cu Ucraina neînțelegeri din prilejul lor. Pe când dacă situaţia lor ar fi orânduită de acum, potrivit cu dreptul la viaţă al popoarelor, atunci motivul de ceartă ar pieri pentru totdeauna.

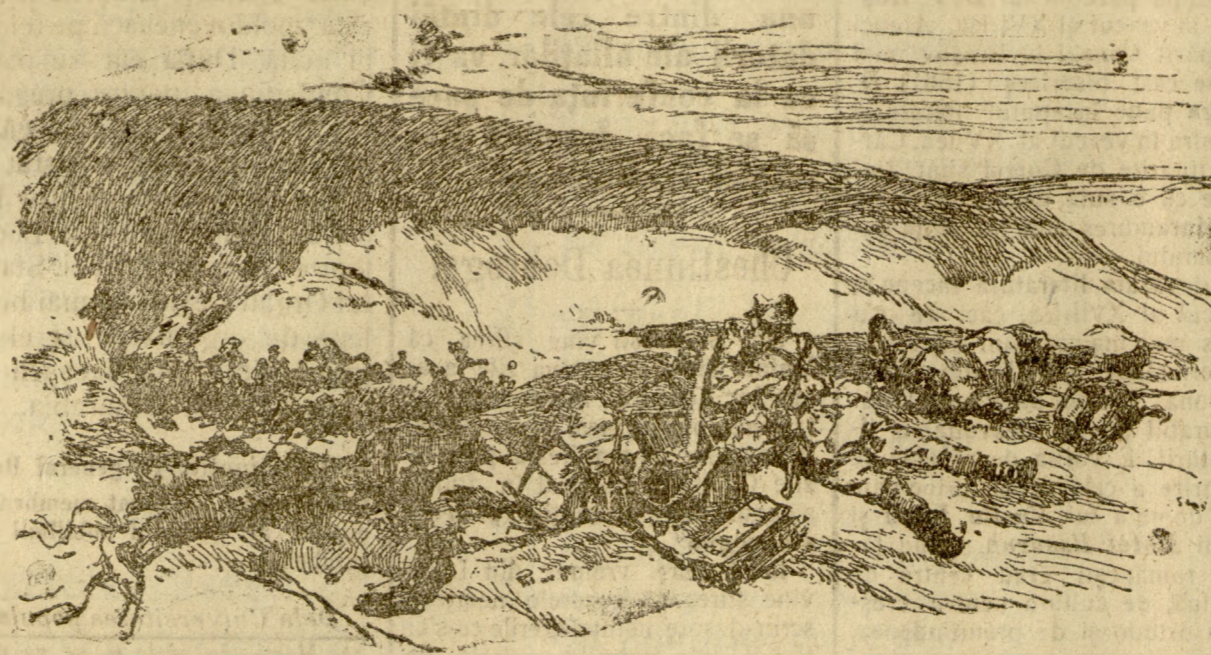
Pentru cei care adâncesc lucrurile mai mult pricina nepăsării şi a tăcerii în care a fost învăluită chestiunea Românilor de dincolo de Nistru, nu este dorinţa de pace cu Ucraina, ci tocmai dorinţa de a face să rămâie prilej de ceartă în viitor. Ea este urmarea spiritului rusesc ce se arată, sub mii de forme, ori de câte ori e vorba să pună beţe în roate dezvoltării neamului nostru.

Noi trebuie să încetăm de a face jocul duşmanilor. Trebuie să înţelegem că hotarele Republicii Moldoveneşti nu sunt hotarele fostei gubernii basarabene, ele se întind până acolo până unde ajunge neamul nostru.

Acest lucru a fost recunoscut de însăşi Republica Ucrainiană prin tratatul său de pace cu Puterile Centrale. În acel tratat se declară că hotarele Ucrainei se vor stabili pe temeiuri etnografice. Ucraina deci nu vrea şi nu poate să ceară ca hotarul ei spre Apus să treacă peste linia la care se opreşte pământul locuit de Ucraineni. Atunci de ce noi să-i cedăm cu sila pe fraţii noştri?

Această nedreptate nu trebuie să se facă. Să ne folosim deci de

LA MITRALIERĂ

Războiul lumii a iscodit o maşină nouă numită „Mitrălieră”, care prin uşurinţa ei poate fi mânuită de trei soldaţi (incărcător, trăgător şi improspătător) cu mare isbândă. Ostaşii noştri au învăţat şi ei meşteşugul mitralierii, cu care au secerat mii de duşmani. Deşi cei doi ajutoari răpuşi de gloante noişte zac întinşi, trăgătorul trage cu îndârjire în negura de duşmani cari se apropie de el. Ostaşul român îşi face datoria până în ceasul din urmă, fără a se da înapoi, cum au făcut „tavarăşii” vânzători.

amânarea plecării la Iaşi a delegaţiunii spre a stăruii şi cere întregirea programului ei în această privinţă.

Impuţerniciţii noştri să ceară deci întinderea hotarelor Republicii Moldoveneşti şi peste Nistru, până unde se aude graiul neamului nostru.

C. Armănuş

In jurul „păcii”

Nici aceste două zile din urmă n'au adus vreo schimbare în situaţiunea din România. Criza de guvern ce s'a ivit pe urma demisiei generalului Averescu nu s'a deslegat încă. Regele s'a înnapoiat dela Huşi, dar n'a adus nici o hotărîre. Şi în vremea aceasta tratativele de pace urmează la Bucureşti.

O singură lămurire au adus aceste două zile. Gazetele tipăriseră ştirea — venită din Germania — că la 20 Februarie (5 Martie n.) s'ar fi iscălit la Buftea pacea preliminară între România şi Puterile centrale. Lucrurile nu stau așa. Un comunicat oficial din Iaşi spune anume că nu s'a iscălit nici o pace preliminară, ci în ziua de 20 Februarie s'a prelungit numai armistiţiul până la 6 Martie, când trebuia să se iscălească pacea. Se crede însă că va fi nevoie de o nouă prelungire a armistiţiului, deoarece până la 6 Martie nu pot fi sfârşite lucrurile comisiunilor.

Până la rezolvirea crizei de guvern, d. generalul Averescu şi ceilalţi miniştri conduc mai departe trebile ţării, făcându-şi datoria de buni Români.

IN ŢARA MEA...

ARDEALULUI.

*In ţara mea-i plânset şi jale,
In ţara mea-i chin şi durere,
In lacrimi ochii se neacă
Şi blesteme sufletul cere.*

*In crâng şi 'n poiene nu-i floare
Şi apă'n isvoare-i sărată
De lacrima multă ce curge
Şi picură 'n apa curată...*

*Pe sate nu-s hore, nu-i cântec,
Iar noaptea-i tăcută şi rece,
Se-nvâluie luna în nouri
Şi tristă pe drumul ei trece.*

*Obloanele-s trase la geamuri,
Jărtecul 'n vatră se stânge,
Cumetrele-si uită fuiorul,
Iar firul în două se frânge....*

*In ţara mea-i azi agonie
Şi 'niece ai e-o ngropare:
In ţara mea moare nădejdea.
Şi neamul în ţara mea moare!*

Sebastian Bornemisa.

Moştenire de la răposata

Cetind articolul d-lui G. I. Savin «Ruşi» publicat în «R. N.» imi amintesc multe fapte jocosnice făcute de «tovarăşi» la care trebuia să fiu martor cât timp am stat ca soldat în România. Te dureau inima şi te revoltai din tot sufletul, când vedeai asemenea lucruri. Padurea era aproape dar ei ardeau mai întâi gardurile, apoi venia rândul şoproanelor şi în urmă în mijlocul bofetelor sarmanelor române luau şindila de pe case şi aprindeau focul cu ea fără urmă de milă. Din toate blăstămatele şi tâlhăriile văzute m'am convins, că Nemţii, Ungurii, Turcii şi Bulgarii în calitate lor de duşmani nu i-ar fi trecut pe aceştia nemernici, cari în lipsa lor de bun simţ fără urmă de disciplină, fără organizaţie numai numirea de întovărăşişi nu o meritau.

Isprăvi de acestea au făcut ei în război şi drept moştenire s'au silit a le descărca şi asupra noastră a Basarabenilor. Ca mulţi dintre noi le-au primit cu braţele deschise, o ştim bine, dar că nici până azi nu ne-am lepădat de ele, nu o ştiu terfi. Să ne dăm numai bine seama ce s'ar per ce la noi în Basarabia, dacă de pilda azi s'ar retrage armata română? Ce zile negre ar veni pe câmpul nostru! Şi mai au îndrăzneală unii a cere independenţa Basarabiei!..! Il lelicit, frumoasă independenţa ar mai fi

acel! Dar ce se va face când se vor termina toate resturile de credite şi ajutoarele, pe care tot armata română ni le-a scăpat de nimicirea finală a bolşevicilor? Ce vom face cu grozavele sardini, care se vor repartiza asupra părţilor sfărâmate din Rusia în urma războiului, ce vom face cu uriaşul credit francez, care s'a dat Rusiei înainte de război şi în cursul acestuia, şi din care în potrive gându ilor naive de cari se găsesc chiar şi pe la Sfatul Ţării, va trebui să-şi ia şi Basarabia partea convenită? Pe lângă toate acestea cum vom face faţă cheltuielilor neînchipuite ale unei organizaţii de stat separat, de unde vom lua experienţa şi ştiinţa la aceste mari întrebări. Cine ne va da sprijinul nefăţarnit dacă nu adevăraţii noştri fraţi?

Oare moştenirea de la Rusia așa să ne fi întunecat de mult încât să nu putem deosebi fratele de duşmanul veşnic? Tare mi-e teamă să nu ne confundăm cu totul în prăpastia care ni-a deschis-o bolşevizmul, de unde n'ar mai fi înviere pentru noi!

Cu cea mai curată inimă vă strig fraţilor Basarabeni, lepădaţi-vă de moştenirea de la răposata Rusie, pregătiţi-vă sufletele pentru sfânta unire cu fraţii noştri, că acolo nu este locul nostru, lângă ei şi sub ocrotirea lor.

Constantin Popescu

IMPUTERNICIȚII BASARABIEI LA IAȘI

Știrile despre primirea călduroasă la Iași a președintelui și a primului ministru al Republicii Moldovenești, au impresionat puternic pe Români din toate țările.

După 106 ani de despărțire, Moldovenii de pe amândouă malurile Prutului se întâlnesc din nou în vechea capitală comună a Moldovei în Iași Unirea dela 1859, — în orașul sfânt care a primit la 8 Iunie 1917 pe miile de voluntari ardeleni și bucovineni cari veniau de bună voie din Rusia spre a lupta sub steagul României-mame pentru înfrângerea țării lor vitrege.

Iașul, orașul simbolic în care s'a plămădit mântuirea idee a Unirii celor două țărișoare de până la 1859, a devenit acum simbolul sfânt al Unirii tuturor Românilor. Spre Iași s'au îndreptat zecile de mii de fiii ai Ardealului nenorocit, dela Iași a cerut Basarabia oastea care a mântuit-o de peire și acolo s'au îndreptat cărmuitorii acestei țări în clipa cea grea, când se discuta întrebarea de viață și de moarte a țării. Și, ca o dureroasă concidență, în zilele când reprezentanții Basarabiei erau

primiti la Iași, tot în acest oraș își găsisse adăpost și mulțimea de intelectuali români bucovineni refugiați din Suceava pe urma retragerii armatei române de acolo...

Cum era să nu-i primească bine Iași pe reprezentanții Basarabiei, care fusese socotită ca pierdută până acum un an de zile? Momentul e atât de unic în felul său, încât nu poate fi înțeles bine decât prin contrast.

Să ne închipuim că, în urma unei revoluții în Austro-Ungaria, Transilvania ar fi ajuns neatârnată și Români, în virtutea numărului lor, ar fi apucat frânele țării în mână, și că ar fi venit la București guvernatorul și ministrul președinte român al Transilvaniei robite până aci o mie de ani de Unguri! Doamne, ce zile se pot asemăna cu astfel de zile mari în viața unui popor?

De aceea, primirea dela Iași o înțelegem și suferim-o în formă de rugăciune, ca Dumnezeu dreptății să ne facă vrednici de a apuca și ziua în care să vedem la București impuțerniciții români ai Transilvaniei libere!

America va sprijini România

Silită de împrejurări să înceapă târguiești de pace, România n'a pierdut niciodată dragostea și încrederea tovarășilor ei alături de cari a luptat, vitejește, mai bine de un an de zile.

Chiar dacă pentru o clipă în unele cercuri ale tovarășilor noștri de luptă s'a putut vedea o oarecare nedumerire, aceste nedumeriri s'au risipit în curând și azi România este privită din nou pretutindeni ca o țară care și-a făcut datoria cu credință și devotament până la urmă și, prin urmare, merită să fie răsplătită în ziua mare a obșteștei răsplătiri, — orice i s'ar întâmpla până atunci.

Guvernele Franței, Italiei și Angliei și-au spus în această privință mai de mult încă cuvântul lor hotărât: România nu va fi niciodată părăsită de aliatele ei.

Și acum vine să o încredinteze de sprijinul ei neclintit și America, republica democratică a Statelor-Unite, pentru care războiul abia acum începe.

Dupăcum se telegrafiază din New-York, președintele Wilson va ținea în Congres o dare de seamă despre situațiunea politică din Europa și va vorbi și despre pacea unitoară pe care e silită România s'o încheie. Wilson a făcut și până atunci declarația că Statele-Unite îi păstrează României cele mai călduroase simpatii și luptând pe frontul european pentru libertatea popoarelor, vor lupta și pentru idealurile poporului românesc, cari sunt idealurile dreptății și ale adevărului...

„PACEA”

României în parlamentul austriac

În parlamentul din Viena s'a adus în desbatere și chestiunea „păcii” cu România.

Socialiștii s'au ridicat cu hotărâre împotriva umilirii României. Mai ales deputatul Seitz a ținut o vorbire înversunată împotriva politicii de anexiune pe care o face Germania și la care vrea să injuge și Austria. Cuvântarea lui Seitz n'a putut fi publicată, deoarece a oprit-o cenzura. Cu toate acestea s'au strecurat în presă aceste cuvinte rostite de Seitz: „Noi nu numai că socialiști ci și ca reprezentanți ai marilor mase a tuturor popoarelor și păturilor acestui Stat, nu putem spune destul de tare, că popoarele nu doresc nici marșul forțat în Ucraina și nici siluirea României.” Ei nu vreau alta decât o pace dinspre Răsărit, care ar deschide un drum către pacea obștească a lumii întregi. Noi nu voim nici un război de cucerire. Dela România n'avom nimic de cerut și nimic de voit.”

Ținutul Hotinului și al Achermanului nu vor să fie alipite la Ucraina

Au sosit la Chişinău delegaţii oficiale din ținutul Hotinului și al Achermanului, cari declară că aceste ținuturi vor să rămâie ca părți alcătuitoare ale Republicii moldovenești și nu vor să fie alipite la Ucraina. Din pricina lipsei de legături cu Chişinăul și din pricina veștilor pe cari le-au răspândit pe acolo dușmanii despre Sfatul Ţării, că ar fi alcătuit din burghezi, aceste două ținuturi s'au fost declarat până acum în contra Sfatului Ţării, dar acum, putând afla adevărul, ele cer să fie puse în rând cu celelalte ținuturi și să facă parte din Republica moldovenească.

INȘTIINȚARE

Către d-nii învățători și institutori din România, cari se găsesc în Republica Moldovenească

Activitatea culturală și națională în Basarabia se va desfășura:

a) prin organizarea de coruri și alte producții muzicale cu elevi și cu săteni, fie la școală, fie la biserică, fie la șezători și potoceri ale sătenilor;

b) prin serbări cu jocuri, cântece, recitări, eventual chiar teatru sătesc, organizate cu școlarii și cu învățătorii;

c) prin convocarea interesului în populație pentru școala și limba moldovenească, care va servi pe viitor în Basarabia în justiție, administrație, biserică, școli, și în alte raporturi publice;

d) prin dezvoltarea sentimentului de mândrie „a fi moldovan” din cunoașterea trecutului glorios al Moldovenilor—in special—și al tuturor Românilor în general;

e) prin reliefaarea marilor calități ale poporului român, moștenite dela cel mai vrednic popor din trecut, cel român, și anume calități războinice, gospodărești, artistice, sufletesti ș. a.

f) prin interesul pentru România, Bucovina, Ardeal, Dobrogea, arătându-se marile progrese făcute acolo pe cale economică (șosele, căi ferate, porturi, docuri, exploatarea de păduri, de petrol, de sare, fabricii ș. a.), pe cale financiară (bănci populare, credite ș. a.), culturală (școli, biserici ș. a.), militară (războiul pentru independență, anul 1913 și cel actual) ș. m. d.;

g) prin ajutarea și îndrumarea metodică, în chip prietenesc și colegial, a învățătorilor moldoveni din Basarabia, cari au de luptat cu mari greutăți;

h) prin crearea de școli moldovenești și organizarea de lecțiuni în centrele lipsite de școală moldovenească;

i) prin sfaturi de igienă, de medicină și de veterinărie populară;

j) prin sfaturi cu privire la cultura pământului și creșterea vitelor;

k) prin adunarea de material folkloristic, entografic, paleografic și geologic.

În privința chestiunilor de ordin politico-social se pune în vedere d-lor învățători și institutori, că nu au de îndeplinit niciun rol în activitatea ce desfășoară în Basarabia. Cum însă, din cauza împrejurărilor, sunt provocați de săteni la discutarea unor atari chestiuni, d-lor și numai în calitate de informatori—pot arăta sătenilor, că rezolvirea acestor chestiuni atarnă de Statul Țării—iar cu privire la aceleași chestiuni în România, baza informațiilor ce vor da nu poate fi alta decât noua stare de lucruri, ce urmează a se desfășura firesc din ultimele modificări aduse Constituției, spre folosul obșteșc.

Nu se poate îndrăzni nici o abatere peste limitele schițate prin acest program.

Orice direcție nouă de activitate, socotită necesară scopului urmărit, va fi propusă d-lui Consilier tehnic pentru Instrucțiune dela Inaltul Comisariat al guvernului român.

Activitatea va fi—pe cât posibil—desfășurată deopotrivă în toate satele moldovenești din cerc. Orice schimbare a sediului cercului va fi adusă la cunoștința delegatului tehnic.

În afară de cazuri de forță majoră, d-nii institutori și învățători nu pot parasi cercul fără înștiințarea Consilierului tehnic.

Orice comunicare cu Ministerul de Instrucție din România se va face, de astăzi înainte, prin Inaltul Comisariat. În acest scop d-nii învățători și institutori vor trimite, prin poșta militară, în Chișinău, la Comandamentul trupelor române consilierului tehnic pentru învățământ rapoartele bilunare, cari pot fi și mai dese la nevoie.

Delegat tehnic pentru învățământ
D. M. Cădere

Chișinău, 3 Martie 1918

NB. Dl. D. M. Cădere stă la dispoziția membrilor învățământului în fiecare zi dela 5—6 d. a. în localul ziarului „România Nouă”.

Cronica școlară

Neajunsurile învățământului popular în Basarabia

În vreme de mari prefaceri ni se impun tinte înalte spre cari trebuie să tindem cu toată tăria sufletului nostru. La reformarea unei țări învățământul popular ni se înfățișază ca o întrebare de temelie și negărea ei înseamnă a putea zdruncina clădirea de mai târziu. Cu încetarea zăngănitului de arme va începe fără doar și poate măsurarea armelor economice și culturale și poporul înscut și netrebnic va fi stors și călcat în picioare.

În era țarismului învățământul popular a fost foarte înapoiat din pricina ușor de înțeles în toată Rusia, dar îmi pare că în nici o parte a ei n'a fost atât de înapoiat ca tocmai în Basarabia.

Stai buimăcit în fața uriașei deosebiri, care ți se arată între școala de aici și aceea a apusului cult.

Din câte 4—5 sute copii de școală ai câte unui sat cercetează școala abia 100—150, și aceștia așa și atunci, când le vine la îndemână părinților ca să-i trimeată. De aici rezultă cele mai mari neajunsuri și triste stări de lucruri.

Mai întâi este evident procentul îngrozitor de mare al analfabeteșilor. Analfabetul cum ar ști el preții cartea pe care nu o cunoaște, prin umare e o greșală nu mai pomenită a lăsa la buna lui chibzuință trimeterea copilului la școală.

Intrând în școala dela sate pe lângă toată calitatea ta de om al acesteia, aproape nu te mai cunoști și fără îndiguitarea învățătorului numai cu greu vei găci

rostul și nu vei ști de unde să pornești.

În grupa întâi adeseori se găsește elevi mai mari ca în grupa ultimă, pentru-că aceștia numai acum și-au adus aminte, că ar fi cu folos să învețe și ei ceva, sau dacă din întâmplare au cercetat școala și în anii trecuți, apoi aceasta a fost așa de neregulat, încât nu s'a ales cu mai nimic. Cine s'ar putea mira, dacă învățătorul e nevoit să-i tranșează pe al de aceștia în aceiași grupa din an în an. Ce muncă nepăcată și greu de controlat este aceasta. La astfel de grupe lecțiile își pierd și ele coloritul lor și zimbud cu amar nu știu la ce să te gândești, la puțina pregătire pedagogică a învățătorului, sau la chipul greșit de a preda, când vezi câte-o lecție ca aceasta: „Pan'acum voi ați scris pe o, deacum veți scrie pe i”, și se scrie i pe jumate, fără nici o alta explicație, se pune punct și se trece la grupa următoare.

Acești elevi mari însă sunt bucușori de atât, îl scriu pe i întocmai și după spusa învățătorului, nu-l mai uită.

Variația prea mare în pregătirea pedagogică a învățătorilor caștigată în școlile rusești, e al doilea neajuns de care trebuie să se ție seama.

Cea mai bună pregătire pare că ar fi dat seminarul pedagogic, unde viitorul învățător pe baza cunoștințelor caștigate în școala primară, după patru ani de învățatură, e gata. Urmează pregătirea celor cu opt cl. liceale, căci în clasa a opta au învățat numai pedagogie,—apoi școala eparhială cu 7 clase, începând dela Abe-

cedar,—și în urmă patru clase gimnaziale și un fel de examen pedagogic particular, iar în vreme de nevoe și fără acesta.

La acest loc pare cam prăpăstios a te gândi la temeinica pregătire a învățătorilor din apus, cari pe baza a patru, sau șase clase gimnaziale mântuie școala specială pedagogică de câte alți patru ani, care într'adevăr îi face învățătorii—înșiși învățătorii de aici recunosc, că pregătirea rusească nici pe de parte n'a fost îndestulătoare.

Unde mai puțin, că în lipsa mare de școli în multe locuri se găsește câte 90—100—120 de elevi sub conducerea unui singur învățător, până ce o școală ideală nu poate avea mai mult ca 35—40 de elevi.

Gh. Codrea

Dela universitatea populară

Sâmbătă, 3 Martie. Istoria literaturii române de P. V. Hașeg.

Literatura românească începe, după Șbiera, în veacul al XV-lea, iar după părerea lui B. P. Hașegiu în veacul al XVI-lea. Atunci a tipărit Coresei la Brașov, mai multe cărți bisericești (1561). D. Jorja pune începutul literaturii noastre în veacul al XV-lea. Cărțile tipărite de Coresei sunt traduse cu o sută de ani în urmă în Maramureș sub influența huzitismului.

Adevărata literatură începe în veacul al XVII-lea, căci ce s'a scris mai înainte sunt niște traduceri slabe, greoaie din limba slavonă. Timpul acesta e cel mai favorabil pentru dezvoltarea literaturii. E vorba de vremea de înflorire a celor două principate din domnia lui Vasile Lupu și a lui Matei Basarab, când țările românești erau centre de lumină, de cultură pentru creștinii ortodocși de pretutindena, în principatele române se tipăreau cărți bisericești în toate limbile răsăritene pe cheltuiala Domnului și a boierilor credincioși.

Cel dintâi adevărat scriitor bisericesc, e metropolitul Varlaam care la 1643 tipărește Cazaniile. E o tălmăcire liberă și scrisă într-o limbă frumoasă. O altă scriere a lui tipărită în 1645 răspunsul la catehismul calvinez. La 1642 scrie Petru Movilă „Pravoslavnică credință”. Simion Stefan tipărește la Alba-Iulia Testamentul Nou. La 1688 se tipărește la București „Biblia lui Șerban Cantacuzino”, la care au lucrat mai mulți învățați.

De încheiere conțineți varul vorbește despre domnia lui Constantin Brâncoveanu și despre cel mai mare orator bisericesc, Antim Ivireanu, care în predici sale biciuia păcatele contemporanilor, necruțând nici pe Domnul Țării, nici pe boierii...

În lecții a doua d. prof. H. Popa a citit și explicat Predoslovie Testamentului Nou de la 1648, precum și o predică a lui A. Ivireanu, care biciuiește pe cei fara credință adevărată.

N. T.

ȘTAREA OȘTIRII MOLDOVENEȘTI

Comandantul regimentului moldovenesc din Chișinău, d-l colonel Gurschi ne roagă să notăm că lucrurile spuse de un ofițer moldovan în numărul trecut al Fcii noastre, sunt exagerate în rău. Ștarea de lucruri în armata moldovenească este astăzi mult mai bună de cât s'ar putea aștepta. Elementelele păcătoase din armată au fost înlăturate, disciplina ostășească introdusă din nou și naționalizarea oartei e în curs-gere. Comanda se face, ce e drept, mai mult în limba rusească, dar s'a început și comanda românească și ea merge din zi în zi tot mai bine. Printre ofițeri sunt și câțiva nemoldoveni, dar și aceștia sunt toți din Basarabia. Unii din ei ce e drept nu cunosc limba română, dar ei s'au apucat serios să o învețe.

Luăm cu plăcere act de declarațiile d-lui comandant Gurschi și dorim ca oastea moldovenească să dovedească în cel mai scurt timp toate greutățile, ajungând să fie de fapt, o oaste națională.

Lecțiuni de limba Franceză preda Madame Marcolle Dewever, care primește de la 12 la 14 ore, ori îi se poate scrie. Ulița Izmail-skaia No. 9, Chișinău.

Plecând în Franța Doamna Franceza vinde de ocaziune rochii noi făcute la Paris, pantofi și ghete.

Adresa Hotel de Londra, camera No. 26, dela ora 11 până la ora 13 1/2.

Aliații noștri și România

Aliații noștri din Apus recunosc că România a rămas veșnic credincioasă tratatelor ei de alianță și a început târgușile de pace în înțelegere cu aceste aliate ale ei. Gazeta „Daily Chronicle” din Londra spune hotărât: „Aliații vor face tot ce le stă în putință cu Pacea României să fie revizuită la Congresul de Pace și ca idealurile poporului românesc să fie mulțumite.”

În aceiași vreme ministrul Balfour a declarat și el în Camera deputaților din Londra că Anglia are toată simpatia pentru România și una dintre cele dintâi datorii ale aliaților va fi ca la conferința de pace să se facă dreptate României credincioase.

Chestiunea Dobrogei

Din București vine știrea că înainte cu vreo câteva zile a avut loc acolo o mare manifestație moldovenească. Peste 20.000 de oameni au manifestat pe străzile Capitalei, purtând în frunte steaguri cu inscripția „Ceram Dobrogea”...

În aceeași vreme, din Lyon vine știrea că gazetele nemțești scriu despre neînțelegerile ce s'ar fi ivit între puterile centrale pe chestiunea Dobrogei. Bulgarii vor să aibă Dobrogea noastră, iar celelalte puteri—scriu gazetele pomenite—cer în schimb favoruri economice însemnate.

Cronica artistică

Serată în folosul Crucii roșii

Un grup de diletanți, în mare parte Români basarabeni, au improvizat în 2 Martie, la inițiativa D-șoarei Diocesană o serată în folosul Secției basarabene a Crucii roșii, Harboverei, la izbândă căreia au contribuit și Rușii prin jocuri naționale și tablouri vii.

Reprezentarea au deschiis cele două orchestre ale D. V. XI cu uvertura Wilhelm Tell a lui Rossini, după care au cântat și două bucați românești. A urmat apoi piesa așa de potrivită acestor împrejurări, prin direcția ei, a lui V. Alexandru: „Cinel-Cinel”. S'au remarcat p. în înțelegerea și căldura cu care au jucat: D-șoara Sarba în rolul Floriceii și D-nul N. Călan în rolul lui Graur.

D-șoara Diocesană a r dat așa de bine firea sburdănică și vesela a Smărăndintei și era așa de bine prinsă în frumosul D-sale costum național, încât înseamnă și pe cei ce nu puteau prinde rostul cuvintelor prea fugare pentru cunoștințele lor de limbă.

Bine de tot au fost în costumele noastre naționale câțiva ofițeri români și câteva D-șoare basarabene care au jucat pe-o arie românească jocuri adăutate tot din motive naționale. A fost poate cea mai frumoasă, cea mai izbită parte a programului.

O trăsătură deosebită a poporului rusec ne-au desvoltit-o dansurile lor naționale prin gingașia și elegența pe care o exprimau. D-șoara Negruși și d-nul I. Surucianu au fost încântători în „Lezhbinseca”.

Dintre tablourile vii aranjate au foarte multă pricepere și realitate s'a ridicat la o însemnată simplitate generală cea intitulată „La Cămin” în fața jarațecului, care se stinge văzând un ochi, un moșneg își plânge rostul vieții trecătoare, pe urma căreia rămâne numai un fir de iarăce. Era icoana Rusiei care s'a dus și după care n'a rămas decât cenușa.

În ce privește pe artistul comie d. Ionescu-Soverin ne per mitem să avem aceeași păreri ca și față de Tanase și frații Bej N. Nu putem îndrăzni să se otrăviescă sufletul moldovenesc prin fectării jsonice de mahală.

Basarabia cere dela Români cultură nu cuplete.

Banul românesc

Anume funcționari plățiți acum de Republica Moldovenească se socotesc încă tot slujbași ruși și și arată prin toată ținuta lor nemulțumirea cu noile stări de lucruri.

La poștă, dupăce însuși guvernul Republicii a stabilit cursul Leului românesc.

Primăria orașului Chișinău a făcut un experiment pentru pregătirea lumânărilor de său, de oarece lipsa de gaz nevoiește po orașeni să le întrebunțeze mai tare. După aceea s'a dovedit că fabricarea lumânărilor este cu puțință și va aduce și un folos.

Degrabă această fabricare se va începe.

mân și populația îi arată o încredere așa de mare încât îl preferă rublei rusești, oficianții care vând mărci nu-i primesc sub cuvânt că așa a poruncit șeful d. Crivici.

Atragem luarea aminte a d. ministru al poștelor asupra acestor stări, rugându-l să ia măsurile de lipsă.

ȘTIRILE ZILEI

Biserica moldovenească pe cale bună. Afiam cu multă plăcere că unul dintre preoții moldoveni, păr. Petru Popovici, a tradus pe limba rusească Statutul Organic al Bisericii ortodoxe române din Transilvania, în scopul de a-l face mai bine cunoscut celor chemați a așeza Biserica moldovenească pe temelii nouă. După cât se pare, Comisiunea pentru pregătirea Soborului, are de gând să primească acest statut ca punct de plecare pentru Biserica moldovenească. Lucru foarte cumințe! Căci Statutul Organic este cea mai bună lege de organizare și el va întări viața bisericească și națională din Basarabia.

O distincție. D. general Broșeanu a fost declarat membru de onoare al Cercului nobilimii basarabene.

Dela Universitatea populară. Azi Marti, la orele 6. se va deschide cursul d-lui G. Murgoci: „Geografia generală a țărilor locuite de Români. Intrarea liberă.

Chiosc românesc. În zilele acestea s'a deschis cel dintâi chiosc românesc de zisre la Chișinău Societatea „Făclia” a închiriat de la primăria orașului chioscul aflat pe Bulevardul Alexandru cel bun pe strada Sinadino. Steagul tricolor care flutură vesel în vârful chioscului, ca și inscripțiile românești de pe pereți, vestesc trecătorilor înțierea națională a Moldovenilor. Doritorii de cărți, reviste și ziare românești se îndreaptă cu seze spre acest colț de cultură.

Inițiatorii se vor îngrijii ca să fie din belșug cărți și gazete bune, înlăturând din capul locului literatura desgustătoare a chioscurilor de altă dată. Nimic din păcatele lumii de ieri nu trebuie să treacă Prutul.

Nădăjduim că în curând se vor deschide și alte chioscuri prin toate părțile orașului. Ar fi de dorit ca de aceasta afacere să se ocupe chiar autoritățile moldovenești.

O lămurire. Unii din cetitorii gazetei noastre cred că articolele, scurtele cu inițialele H. H. sunt scrise de d. Vladimir Herța. Adevărul e că acestea sunt de d. V. Herța nu e colaborator la gazeta noastră.

Serata Uniunii elevilor. Uniunea elevilor români din Chișinău dă la 11 Martie o serată artistică-dansantă în teatru „Făclia”.

Bilete se găsește în fiecare zi între orele 6—7 seara la „Uniunea” strada Cutuzova Nr. 29 și în ziua spectacolului la „Făclia”.

Lipsa de extract în Chișinău. Din pricina lipsei de extract în Chișinău s'a oprit dughirea (argăsierea) piilei pentru ghete. Nu se fac nici talpi. Negustorii s'au nevoit să trimeată în România un reprezentant pentru a căuta, dacă nu se poate cumpăra extract de-acolo.

Lucrarea vilor. În jurul Chișinăului dela 1 Martie s'au început lucrările la vil. Se desgroapă tafele. Prețul lucrului pe zi e de 6—7 ruble.

Licțivita tunului. În urma faptului că s'a pus accis pe tunuri și s'au luat măsuri de a-l face o statistică, s'a găsit mult tunuri la fel de fel de speculanți, cari n'au voie să l vândă. Acuma ministrul de finanțe în înțelegere cu ministrul de justiție a hotărât o licțivita a acestui tunuri rechiționate.

Știri mărunte. Ca șeful garnizoanei Chișinăului din partea moldovenilor e însemnat colonelul Popa.

— Primăria orașului Chișinău a făcut un experiment pentru pregătirea lumânărilor de său, de oarece lipsa de gaz nevoiește po orașeni să le întrebunțeze mai tare. După aceea s'a dovedit că fabricarea lumânărilor este cu puțință și va aduce și un folos.

Degrabă această fabricare se va începe.

— Au început a se da negustorilor pachetele cu tunuri pregătite la fabrica locală „Basarabia”. Tunul se dă cu scădere de 10—12 la sută și negustorii sunt obligați să vândă cu preț însemnat pe etichetă.

Pe la 10—11 Martie vor începe a se vinde și figuratele făcute tot de aceeași fabrică. Tunul relativ e ieftin. Un sfert de funt costa de la 2 ruble și 20 copeici până la 7 ruble și 80 copeici.

— Îndeobște, decând cu încurcăturile în transportul mărfurilor în Basarabia s'a început o mișcare pentru a ridica industria locală, care lucru foarte ne bucură.

Prizonierii de războiu din Rusia. În legătură cu știrea tipărită zilele trecute că foștii prizonieri și toți cetățenii din Germania și Austro-Ungaria, cari se află în Rusia, trebuie să se prezinte la comandamentul german din Chiev. — dăm următoarea lămurire: Germania și Austro-Ungaria au lipsă mare de soldați și care cum se înapoiază din Rusia este numai decât trimis pe frontul din Franța.

Prizonierii unguri și nemții din Ucraina s'au retras în Rusia, pentru-că nu mai vreau să lupte. Cu atât mai puțin vor dori Românii să se bată sub steag unguresc. Nici unul n'au ce căuta la Chiev.

Presă din România. În lași în vremele din urmă au început să se tipărească o mulțime de gazete și reviste nouă, despre cari nu se știe cine le face și ce scopuri au. Multe din aceste sunt scrise așa de scârboș, încât cenzura trebnice că taie din ele coloane întregi. Acum vine știrea din lași, că una dintre aceste gazete, „Chemarea” a fost oprită pe timp de 30 de zile, fiindcă a tipărit lucruri pe cari nu le-a dat la cenzură sau pe cari cenzura le ștersese.

Anarhia din Petrograd. Intre muncitorii din fabricile de muniții și arme Putilov și Obuhov tot mai adăoși rădăcini prind ideile anarhiste și comuniste. Guvernul comisarilor poporului este nepuțincios în fața noilor stări de lucruri.

„Generalismul” armatelor rusești, propoziciile Krilenko și-a dat dimisia și în locul lui a fost numit Bonci-Brucevici.

Dintre zecile de gazete cari apăreau la Petrograd azi mai apare numai una singură bolșevică „Veacul nou”. Toate celelalte au fost oprite.

Comandantul bolșevic al frontului sud-vestic propoziciul Minskoff a fost arestat pentru-că a furat o mare sumă de bani din buaii obștești.

Roadele bolșevismului încep să rasară tot mai dese și mai amenințătoare.

Parisul bombardat de aeroplane. Deși Parisul nu este oraș fortificat (erepost) și este înafară de zona de operațiuni militare, aviatorii neștiți continuă să arunce bombe asupra lui, omorând femei și copii nevinovați.

Săptămâna trecută din nou s'au ivit deasupra Parisului 12 avioane rusești. Au fost însă în grabă alungați de aeroplanelor franceze, așa încât n'au putut arunca multe bombe. Pagubele sunt neînsemnate.

Cele din urmă știri

Nemții anunță o biruință franceză

Berlin, 2 Martie. Pe frontul moștenitorului de tron după o pregătire îndelungată de artilerie, francezii au trecut la atac. Tranșeele noastre la nord și nord-est de Prusnes au fost acoperite de un foc distrugător de artilerie grea. Însemnate valuri de trupe franceze au pornit spre atac și au reușit să pătrundă și să ocupe numai tranșeele noastre dela vest de Thiozy-Nauroy.

În celelalte puncte de atac au fost respinși în lupte cu baioneta.

Pe malul răsăritean al Meusei ziua întreagă francezii au bombardat cu tării pozitivele noastre.

Bătălia din Apus

Mareșalul Hindenburg a înștiințat, că în curând va începe marea navală împotriva Franței, mai ales că s'a dat cu totul pe mâinile Angliei.

Se pare însă că ofensiva

nu va merge tocmai așa ușor, deoarece Francezii și Englezii s'au pregătit de mult pentru această bătălie serioasă. Înșiși Nemții spun, că Francezii au și cucerit cea dintâi linie germană, după o lungă bombardare cu tunurile.

Nemții în Ucraina

Berlin, 2 Martie. Bunde înarmate cari amenințau calea ferată Chiev-Bahmaci și Chiev-Gomel au fost respinse de trupele noastre după o slabă împotrivire.

Bahmaci este în mâinile noastre.

Cum a fost ocupată Odesa

Berlin 3 Martie. — Trupele germane au trecut din Tiraspol pe automobile blindate pentru a ocupa Odesa.

În mahalaua „Moldavenească” s'au ciocnit cu handele bolșevice cari s'au împotrivit câteva ceasuri, până la soseala, cu tren blindat, a trupelor din divizia de vânători a generalului Zeller. La orele 2 și 30 minute trupele noastre au intrat în oraș spre centrul orașului și au ocupat gara.

A fost numai decât ocupat și portul și toate punctele mai însemnate ale orașului. Generalul Zeller este comandantul întregului oraș. Trupele noastre au înfrânt la Balta și Rasdeniia bandele bolșevice cari se ndunau pentru apărarea Odesei.

Societatea culturală „Făclia”

Caută învățători pentru cursurile de limba română în școlile deschise de ea. Învățătorii, cari doresc să se angajeze la predarea lecțiilor trebuie să poseză de lângă limba română și cea rusă. Să se adreseze la cancelaria Societății, Mihailovscaia No. 52.

Președinte Tanțu.

Înștiințare

Se aduce la cunoștința publicului, că Societatea Culturală „Făclia” deschide o Școală Primară mixtă Moldovenească cu patru clase

în localul școlii orașenești, din ulița Leovskaia No. 58. Lecțiile sunt fără plată și se dau la toate obiectele de învățământ. La sfârșitul cursurilor se dă certificat de absolvire

Înscrierile se primesc chiar de acum, între ceasurile 10-2, în hotelul „Făcliei”, fost Hotel de France, ulița Mihailovscaia No. 52.

Cursurile au început pe ziua de 5 Martie.

Înscrierile urmează încă.

Vice-Președinte, V. Cazacțiu

„Charles Gervais”

minunata brânză franceză, se vinde cu rub. 12 duzina. Chișinău Moghilovsca 5.

S'a deschis

Marele Restaurant Național al soc. Făclia

Strada Michailovscaia 52 (fost Hotel Franța)

Confort modern, serviciu prompt, loc de întâlnire pentru intelectuali români de pretutindeni, vinuri, taraf de lautar, cântece românești.

Administrația

Doctor-Dentistă

Moldovenească Minchevici-Savelieff

născută ȘAPTEFRĂȚI

Oferă serviciile sale D-lor ofițeri și funcționari militari din armata română.

Primește dela 11—5. Adresa Feodorova 5